

ĮSTATYMŲ LEIDYBA UŽSIENIO ŠALYSE IR 1918 - 1940 M. LIETUVOJE (2001)

Rėmėjai: Jungtinių Tautų vystymo programa

Tyrėjų grupė: K. Alešiūnaitė, A. Dapšys, S. Mališauskaitė, D. Mickevičius, P. Ragauskas, G. Šapoka, D. Valatkevičius, V. Valeckaitė, V. Andriulis

Tyrimas atliktas remiantis pamatine nuostata, kad, siekiant Lietuvoje sukurti darnią bei dabartinius šalies poreikius ir perspektyvas atitinkančią teisės aktų projektų rengimo bei leidybos sistemą, būtina tobulinti teisėkūros procesą. 1990-2001 metais kiekybine prasme nepaprastai intensyvi įstatymų leidyba pasižymėjo nepakankama priimamų teisės aktų kokybe, lėmusia itin dažnus įstatymų keitimus ir pildymus. Užsienio šalių bei Lietuvos istorinės patirties teisėkūros srityje perėmimas pripažįstamas būtina prielaida teisėkūros sistemos tobulinimui.

Darbe analizuojamos šešių užsienio šalių (Danijos, Italijos, Lenkijos, Prancūzijos, Rusijos ir Švedijos) teisėkūros sistemos, Europos Sąjungos ir 1918-1940 metų Lietuvos Respublikos teisėkūros sistemos. Atliekant tyrimą, didžiausias dėmesys skirtas teisėkūros teisinio reglamentavimo analizei. Apibūdinant atskiras valstybes, buvo stengiamasi nurodyti pagrindinius įstatymų leidybą reglamentuojančius teisės aktus, apibūdinti įstatymų leidybos procese dalyvaujančių institucijų (įstatymų leidybos iniciatyvos subjektų, teisės norminių aktų projektus rengiančių institucijų, įstatymų priėmimo teisę turinčių institucijų, veto teisę turinčių institucijų, Vyriausybės ir Parlamento ryšius teisėkūros procese užtikrinančių pareigūnų, patariamųjų ir ekspertinių institucijų) kompetenciją bei apibūdinti teisėkūros procesus, atskiras sudedamąsias jų dalis (įstatymų projektų rengimą, įstatymų priėmimą, įstatymų pasirašymą, skelbimą ir įsigaliojimą, išankstinę įstatymų konstitucingumo kontrolę).

Sukauptų duomenų pagrindu formuluojami pasiūlymai perimti pozityvią užsienio valstybių teisėkūros procesų patirtį, pasireiškiančią teisėkūros proceso planavimu (Europos Sąjunga), viešumo garantijų įtvirtinimu (Švedija), pilietinės visuomenės dalyvavimo teisėkūros procese skatinimu (Danija), įstatymų techninio formulavimo taisyklių ir rekomendacijų, įstatymų projektų įvertinimo metodikų priėmimu (Italija), legislacinės aplikatūros praktika (Lenkija), išankstiniu ekonominio ir socialinio poveikio, konstitucingumo įvertinimu (Prancūzija), glaudžiu valstybinės valdžios institucijų ir teisės mokslo įstaigų bendradarbiavimu (Rusija), kompleksinio požiūrio į teisės aktų priėmimą garantijomis (Europos Sąjunga).

Tyrimo rezultatai buvo panaudoti rengiant Lietuvos Respublikos teisėkūros tobulinimo metmenų projektą (Lietuvos Respublikos Vyriausybė metmenims pritarė 2003 m. rugpjūčio 14 d. nutarimu Nr. 1033).